

НАСТАВНО-УМЕТНИЧКО-НАУЧНОМ ВЕЋУ
ФАКУЛТЕТА МУЗИЧКЕ УМЕТНОСТИ У БЕОГРАДУ
СЕНАТУ УНИВЕРЗИТЕТА УМЕТНОСТИ У БЕОГРАДУ

Извештај Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта

**„ОСОБЕНОСТИ ВИОЛИНСКОГ ИЗВОЂАШТВА У СРБИЈИ У ПРВОЈ ДЕКАДИ
НАКОН ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА ПРИКАЗАНЕ КРОЗ АНТОЛОГИЈСКЕ
ОПУСЕ СОНАТА ЗА ВИОЛИНУ И КЛАВИР ТРИ КОМПОЗИТОРСКЕ
ГЕНЕРАЦИЈЕ (ПЕТАР КОЊОВИЋ-ЉУБИЦА МАРИЋ-ВАСИЛИЈЕ МОКРАЊАЦ)“**

Кандидат: **Мадлен Стокић-Васиљевић**

Комисија у саставу: Марија Јокановић, редовни професор ФМУ- ментор, Дејан Михаиловић, редовни професор ФМУ у пензији, Јасна Максимовић - Веселинов, редовни професор ФМУ, Сандра Белић, редовни професор ФМУ и Небојша Игњатовић, редовни професор ФМУ, упознала се са писаним делом докторског уметничког пројекта кандидата Мадлен Стокић-Васиљевић, под називом **„Особености виолинског извођаштва у Србији у првој декади након Другог светског рата приказане кроз антологијске опусе соната за виолину и клавир три композиторске генерације (Петар Коњовић-Љубица Марић-Василије Мокрањац)“**.

На основу сазнања која је стекла анализом овог рада, Комисија подноси следећи:

ИЗВЕШТАЈ

Биографски подаци

Мадлен Стокић-Васиљевић рођена је 1973. године у Београду, где је дипломирала, а потом завршила и магистарске студије 1997. године на Факултету музичке уметности у класи професора Дејана Михаиловића. Такође, завршила је специјализацију из методике

главног предмета-виолине 2010. године у класи истог професора. Мадлен Стокић-Васиљевић запослена на радном месту доцента Факултета музичке уметности у Београду, улази у ред афирмисаних представника млађе генерације музичких уметника-виолиниста који делују у нашој средини.

Целокупан ток њеног музичког школовања, укључујући и магистарске студије на ФМУ, обележен је највишим оценама. На такмичењима које је организовало Удружење музичких педагога Југославије освајала је прве награде: 1989 - Београд, Сарајево; 1987 - Београд, Дубровник; 1986 - Београд, Нови Сад; 1984 – Београд, Приштина. Добитник је награда из фондова „Марија Петровић“ , „Јанко Ристић“ и „Мокрањчеве награде“.

Као лауреат националних такмичења репрезентовала је у јавности ниво педагогије институција у којима се школовала. Мадлен Стокић-Васиљевић започиње своју концертно-уметничку делатност још као ученица музичке школе „Стеван Мокрањац“. У току школовања била је стипендиста Републичке фондације за развој уметничког подмлатка. Победник је међународног конкурса за младе у Стреси (Италија 1990. године). Као један од представника ФМУ учествовала је више пута у Светском омладинском оркестру на турнејама по Немачкој, Пољској, земљама Скандинавије... У току студија проглашена је за најбољег студента виолине, за шта је добила награду из фонда „Мери Жежељ-Мајер“ 1993. На завршетку студија додељена јој је награда „Мерима Драгутиновић“ 1995. године, као најбољем студенту гудачког одсека.

Учествовала је у раду камерних ансамбала и реномираних оркестара са којима је имала бројне наступе у земљи и у значајним европским музичким центрима. Као солиста наступала је са симфонијским оркестрима Уметничког ансамбла „Станислав Бинички“, изводећи Концерт у Де-дуру за виолину и оркестар П. И. Чајковског; са Симфонијским оркестром РТС-а изводи Равел – Циган; са камерним оркестром „Душан Сковран“: Витали – Чакона, Деспих – Вињете; са камерним оркестром „Краљевски гудачи Св. Ђорђа“: Ј. С. Бах – Концерт у де-молу за две виолине и оркестар; оркестар „Женес музикал“: В. А. Моцарт – Рондо у А-дуру.

Остварила је низ реситала, као и снимања за Радио и ТВ, којима се доказала као извођач музичких дела различитих епоха, од барока до савремених аутора. Нека дела домаћих композитора је премијерно извела (академик Д. Деспих – „Вињете“ за виолину и камерни оркестар). Такође, остварила је низ наступа у различитим камерним саставима (клавирски трио, квартет, нонет) са којима је гостовала у Хрватској, Словенији и Италији. Била је дугогодишњи стални члан Б. Г. О. „Душан Сковран“, са којима је учествовала на концертима и турнејама широм Европе и Азије, као и члан камерног оркестра „Camerata Serbica“. Наступала је и као концерт-мајстор камерног оркестра „Мајстори гудачи“ и као концерт-мајстор „Краљевских гудача Св. Ђорђа“, са којима наступа и као солиста. Као концерт-мајстор камерног оркестра „Краљевских гудача Св. Ђорђа“ наступа у оквиру

интернационалне турнеје 2008. године у Минхену, Франкфурту, Дортмунду, Фатеру, Новој Горици. Треба издвојити и реситал у сали „Мартину“ у Прагу 2015. године.

Као члан трија „Покрет“, са Мајом Михаић - клавири и Милошем Николићем – кларинет, добитник је награде „Концерт године“ 2012. године. Током постојања, трио „Покрет“ је од 2010. године остварио тридесетак премијерно изведених композиција посвећених овом саставу.

Велики број самосталних концертних наступа у својству солисте са симфонијским и камерним оркестрима, солистичких концерата, групних концерата као и снимања за Радио и ТВ програме, резултирали су стицањем стабилне уметничке афирмације чиме је испунила услове да постане члан Удружења музичких уметника Србије. Поред широког спектра уметничких активности Мадлен Стокић-Васиљевић се са великим залагањем и запаженим успехом укључила у педагошки рад на високошколским установама (Академија уметности у Новом Саду и ФМУ у Београду), приказујући притом и смисао за теоретско-истраживачки рад. Од 2000. до 2004. године ради као ментор у музичкој школи „Коста Манојловић“ у Београду на Одељењу за таленте. Такође, значајан је рад у испитним комисијама у школи за музичке таленте у Ћуприји.

Мадлен Стокић-Васиљевић изабрана је за предавача на акредитованом семинару Министарства просвете са темом: „Пријемни испит на високошколским установама“ 2011. године. Такође, реализује мајсторске курсеве виолине у земљи (Ниш, Факултет уметности 2010.) и иностранству. На позив „Асоцијације Моцарт“ у сарадњи са Универзитетом Моцартеум из Салцбурга, одржава интернационалне мајсторске курсеве виолине у Нарнију (Италија) од 2012. године, где наступа на концертима и као солиста уз пратњу оркестра.

Стручни сарадници о њеном педагошком раду рекли су: „...довољно богатим извођачким искуством, неизоставно располаже још и наглашеном општом и музичком интелигенцијом, изразитим музичким аналитичким даром и широким културним хоризонтима. Мадлен Стокић-Васиљевић управо оваквим захтевима у потпуности излази у сусрет, стварајући тиме велке резерве музичког знања у свести својих студената. Ове резерве и након завршетка студија омогућују савршено безбедан прелаз из развојне фазе зависности од професора у развојну фазу која доноси императив самосталности и професионалне компетенције.“

Посебан осврт на активности Мадлен Стокић-Васиљевић у последњих пет година указује на систематичност и студиозност у освајању репертоара музичког стваралаштва различитих епоха. То подразумева многобројне солистичке наступе, као и наступе са оркестрима и камерним ансамблима. Драгоцени су програми са делима српских композитора попут Љ. Марић, В. Мокрањац, Д. Деспић, М. Михаиловић... Као и

деветнаест премијерно изведених савремених српских дела. У последњих пет година Мадлен Стокић-Васиљевић бележи више од педесет остварених концерата.

Анализа докторског уметничког пројекта – писаног рада

Писани део докторског уметничког пројекта кандидата Мадлен Стокић-Васиљевић **„Особености виолинског извођаштва у Србији у првој декади након Другог светског рата приказане кроз антологијске опусе соната за виолину и клавир три композиторске генерације (Петар Коњовић-Љубица Марић-Василије Мокрањац“)** састоји се од увода, четири поглавља, закључка, списка релевантне коришћене литературе и нотних примера у прилогу.

У уводном делу јасно су дефинисане полазне хипотезе, циљ и методе уметничког истраживања. Кандидат поставља базичне премисе које се тичу дефиниције личних поетика три изабрана аутора, сагледаних кроз форму виолинске сонате. Ауторка пружа нужни увид у историјски контекст, културно-политички амбијент поратног периода и плурализам заступљених уметничких праваца, образлагањем у то време важећих уметничких доктрина, те неопходношћу да се у тим оквирима разумеју одабрани, аутохтони уметнички концепти. Предмет истраживања ове студије јесте последица ауторкиног дугогодишњег уметничког истраживања на пољу српске виолинске музике и пажљивог одабира опуса релевантних репрезентата три композиторске генерације у датом историјском оквиру.

С тим у вези, у наредном поглављу под називом „Виолинска школа у Србији у првим годинама после Другог светског рата“ ауторка употпуњује слику послератног периода концизном анализом заступљених виолинских школа у нашој средини, активних музичких институција и значајних виолинских уметника на концертном подијуму. Разлог за то је уметнички неодвојива спрега стваралаштва и извођаштва и нескривена инспирација уметничко-извођачким донетима појединих интерпретатора од стране композитора савременика. Ауторка ову везу истиче посветом виолинских соната Љубице Марић и Василија Мокрањца реномираној виолинисткињи Марији Михаиловић, односно дуу Михаиловић.

Централна поглавља посвећена су посматрању опуса одабраних аутора понаособ. У централним поглављима кандидаткиња је применила историјски, аналитички и компаративни истраживачки метод. Ови методи спроведени су и представљени кроз опширна поглавља формирајући свеобухватну слику услова и утицаја под којим су виолинска дела изабраних аутора настала. Редослед посматрања значајних виолинских опуса условљен је хронологијом настанка.

У поглављу под насловом „Петар Коњовић – фантазијски принцип синтезе традиције и позноромантичарског наслеђа – *Соната за виолину и клавир/Sonata quasi una fantasia* Мадлен Стокић-Васиљевић приступа из стилско-изражајног и формалног аспекта. Слобода формалне организације дела (атипични диптих) резултат је широко схваћеног фантазијског принципа и свих импликација с њим у вези. Ауторка на сугестиван начин гради јасан стилски профил композитора: Коњовићев амалгам неоромантичног, модерног и фолклорног елемента суштински одређује виолинску сонату из 1944. године. Важна одлика писаног дела овог уметничког пројекта јесте брижљив и доследан одабир сегмената, односно елемената партитуре који поткрепљују различите тезе о стилу композитора.

У поглављу посвећеном виолинској сонати Љубице Марић: Љубица Марић – „Заокрет“ или наставак развоја музичког језика – *Соната за виолину и клавир*, кандидат с правом полази од ширег увида у сложену стилску еволуцију Марићеве, као и контекста у ком је виолинска соната настала. Мадлен Стокић-Васиљевић нас зналачки води кроз ставове сонате појединачно. Кандидат се руководи уметнички формулисаном коегзистенцијом два стилска усмерења: са једне стране то је недвосмислена тонално-функционална организација музичког тока, а са друге „принцип модерне-линеарног начела изградње музичког тока, који је превасходно експресионистичке провенијенције“. Детектовање, промишљање и таксативно навођење свих нивоа композиционих захвата кључни је допринос кандидата у дубљем разумевања овог опуса.

У истом истраживачком маниру, Мадлен Стокић-Васиљевић и у поглављу које се односи на сонату Василија Мокрањца („Василије Мокрањац – синтеза традиције и модернизма – *Соната за виолину и клавир*“) систематично и доследно примењује свој аналитички апарат. Такође, и у овом поглављу, са циљем лакшег разумевања партитуре, кандидат уочене композиционе поступке и своје закључке виолинисте – интерпретатора износи кроз ставове сонате појединачно. Истовремено, ауторка пружа увид у укупан стилски дијапазон примењен у делима Василија Мокрањца из истог периода. Тиме ствара заокружену слику одређене историјске етапе у српској музици и жанровског пресека српске виолинске сонате у периоду непосредно након Другог светског рата.

У закључку се сумирају различите опсервације о значају посматраних виолинских соната, свакако антологијских репрезентата и ремек дела српске виолинске литературе. Истовремено, у закључку кандидат додатно подвлачи све оне кључне аспекте, односно конкретне композиционе захвате чије је разумевање од суштинске важности за зналачко извођачко тумачење опуса. У питању је готово сугестија потенцијалном интерпретатору чему све мора посветити пажњу: од баланса у волумену виолинског и клавирског парта, преко редифинисања различитих бројних артикулационих и техничких момената, до адекватне звучне еманације свих слојева партитуре.

Јавно извођење докторског уметничког пројекта

Јавно извођење докторског уметничког пројекта представљено је реситалом Мадлен Стокић-Васиљевић у сали ФМУ у Београду, 26. 06. 2016. године.

Програм реситала:

Василије Мокрањац – *Соната за виолину и клавир*

1. *Adagio, Allegro*

2. *Scherzo*

3. *Adagio*

4. *Allegro (Quasi toccata)*

Петар Коњовић – *Sonata quasi una fantasia* за виолину и клавир

Љубица Марић – *Соната за виолину и клавир*

1. *Allegro moderato*

2. *Largo*

3. *Allegro con brio*

Мадлен Стокић-Васиљевић је на јавном извођењу докторског уметничког пројекта звучно реализовала сваки детаљ, као и глобални стилски концепт композиција из писаног дела пројекта. Сугестивним интерпретативним приступом, свеобухватном завидном техником, богатством изражајних средстава, Мадлен Стокић-Васиљевић убедљиво креира стилски разнородне, често опозитне хабитусе соната Марићеве, Мокрањаца и Коњовића. Кандидат је у најбољем смислу одговорио на изазов екстремне психо-емотивне усредсређености какву интегрално тумачење ових соната захтева од виолинисте. „Егзистенцијална узнемиреност“ сонате Љубице Марић, уз свесно избегавање било каквог романтичног призвука, достигнути тембровски баланс виолинске и клавирске деонице у екстремно

засићеној, густој фактури Коњовићеве сонате и „светла обојеност“ Мокрењчеве композиције јасно сведоче о неисцрпној, богатој и деликатној тонској палети интерпретатора. Чини се да је нарочит допринос ауторкино филозофско промишљање ових значајних опуса. Последица тога је освајање нових, неистражених звучних простора у интерпретацији Мадлен Стокић-Васиљевић. Били смо сведоци дуготрајних интензивних градација са климаксама, још чешће антиклимакса Марићеве, звучних масива Коњовића, једнако као и филигранских пасажа, разноврсних рубата, поигравања бојом динамиком и артикулацијом у реализацији Мокрањчеве сонате. Снага и продубљености уметничког исказа, комуникативност, убедљивост и беспрекоран одговор на све техничке изазове јесу кључно обележје интерпретације Мадлен Стокић-Васиљевић.

Оцена остварених резултата и критички осврт референата

Кандидат Мадлен Стокић-Васиљевић је у оквиру свог докторског уметничког пројекта (**„Особености виолинског извођаштва у Србији у првој декади након Другог светског рата приказане кроз антологијске опусе соната за виолину и клавир три композиторске генерације (Петар Коњовић-Љубица Марић-Василије Мокрањац“**) кроз изабране виолинске опусе концизно и истовремено свеобухватно анализира све аспекте који су од суштинске важности за стварање оригиналног уметничког интерпретативног концепта. Пројекат је успешно реализован подједнако у свом писаном делу, као и кроз уметничку презентацију. Методологија уметничког истраживања је доследно спроведена.

Афинитет кандидата према стваралаштву српских композитора очигледан је на свим нивоима реализације овог пројекта. Посебну пажњу завређује место виолинске сонате Петра Коњовића и настојање ауторке да се овај опус афирмише кроз интерпретације нове генерације српских виолиниста. Комисија сматра да пројекат представља посебан допринос виолинској интерпретацији и теоријској литератури која се односи на виолинске опусе у домаћој музичко – извођачкој пракси.

Закључак комисије

У комплексној писаној студији Мадлен Стокић-Васиљевић истражен је шири историјски и уметнички контекст у ком су одабране виолинске сонате српских композитора настале. Анализиране су интерпретативно, семантички, уз све формалне и

стилске особености. Дефинисањем квалитета ових опуса добијених управо из овако широких увида кандидата, створена је основа за разумевање и аутохтону интерпретацију истих. Студија има практичну вредност за све виолинисте који стваралачки промишљају партитуру Коњовића, Мокрањца и Марићеве. Може се закључити да писани део и јавна презентација докторског уметничког пројекта сведоче о посвећеном и плодном раду Мадлен Стокић-Васиљевић, како као извођача солисте, камерног и оркестарског музичара, тако и као успешног и признатог виолинског педагога. Достигнути резултати сведоче о плодној синтези укупних личних потенцијала кандидата. Докторски уметнички пројекат јесте значајан допринос области музичке теорије и виолинског извођаштва, али и репрезент јединства теоријске и интерпретативне мисли са циљем стварања аутентичног уметничког сведочења.

Имајући у виду све претходно наведено, Комисија предлаже Наставно – уметничко – научном већу ФМУ и Сенату Универзитета уметности у Београду да прихвате писани део и концертно извођење програма докторског уметничког пројекта кандидата Мадлен Стокић-Васиљевић под називом: „**ОСОБЕНОСТИ ВИОЛИНСКОГ ИЗВОЂАШТВА У СРБИЈИ У ПРВОЈ ДЕКАДИ НАКОН ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА ПРИКАЗАНЕ КРОЗ АНТОЛОГИЈСКЕ ОПУСЕ СОНАТА ЗА ВИОЛИНУ И КЛАВИР ТРИ КОМПОЗИТОРСКЕ ГЕНЕРАЦИЈЕ (ПЕТАР КОЊОВИЋ-ЉУБИЦА МАРИЋ-ВАСИЛИЈЕ МОКРАЊАЦ)**“.

Београд, 2. 7. 2016.

Комисија:

Марија Јокановић, ред. професор ФМУ, ментор

Дејан Михаиловић, ред. професор ФМУ у пензији

Јасна Максимовић - Веселинов, ред. професор ФМУ

Сандра Белић, ред. професор ФМУ

Небојша Игњатовић, ред. професор ФМУ